

Gostilna Mulej na Potokih

Zapis po pripovedovanju Marice Mulej, poročene Olip

»Planinska veselica za novo brv. Potoki pri Javorniku, 28. maj 1904. Na binkoštni ponedeljek je bila na Potokih pri Javorniku velika planinska veselica s plesom. Vrtna veselica je potekala v prostorih gospoda Muleja. Vsi ljubitelji planin in narave so se ves dan in še dolgo v noč zabavali ob godbi in plesu. Zabava ni bila le sama sebi namen, temveč so se planinci na tak način odločili zbirati denar za izgradnjo nove brvi in planinske poti v bližini. Vsi hribolazci so z veseljem prispevali drobiž in debel denar, tako da je tudi v finančnem smislu veselica uspela.« To je bil prvi članek o gostilni Mulej. Na razglednici Potokov iz leta 1912 je tudi fotografija omenjene brvi.

Gostilna Mulej je na Potokih začela obratovati leta 1900. Prvi gostilničar

je bil Janez Mulej, ki je bil sedmi od enajstih otrok. Po ustnem izročilu naj bi že kot 12-letni otrok odšel za vojaško godbo v Italijo, kjer se je izučil za kamnoseka. Leta 1902 se je poročil z Julijano Šlibar iz Dvorske vasi. Rodilo se mu je pet otrok, štirje fantje in dekle. Delal je kot kamnosek in gostilničar. Njegova gostilna je bila že pred prvo svetovno vojno znana po tem, da se je ob sobotah in nedeljah plesalo do jutranjih ur. Med vojno je bil ata Janez kot avstro-ogrski vojak na ruski fronti. Po vojni pa bi gostilna kmalu propadla, šla »cugrunt«, tudi zato, ker je Janez rad pogledal v kozarec. Še pozneje je rad pošiljal svojo vnukinjo Marico

Razglednica Potokov z Mulejevo gostilno in brvjo čez Savo iz leta 1912, last M. Olip

po »en ohtelc« vina ter ji pripovedoval o preprostih in dobrih ruskih ljudeh. Gostilno je prevzel Janezov najstarejši sin Stanko, ki se je v Ljubljani izučil za klavca in mesarja. Tako je v ponudbo vpeljal klobase, želodčke, narezke in »šunken žemlje«, po katerih je gostilna postala znana daleč naokoli. Kruh so jim pekli »Pr Čbular«. Če ga je zmanjkalo, pa tudi »Pr Stojan« in »Pr Olip«. Še vedno pa so bili znani po sobotnih in nedeljskih plesih, ki so trajali do jutranjih ur.

Na Potokih je na desni strani ceste z jeseniške strani stal lesen križ. Za njim so si sledili Čebrova hiša, korito za živino in Mulejeva gostilna ter pod njo stezno kegljišče. Ker se je tudi kegljalo pozno v noč, so se spori in pretepi najbolj razgretih dostikrat končali kar v koritu.

Za nabavo hrane in pijače so imeli vprežni voz, kmalu še voz za prevoz gostov, ki so jih hodili iskat na železniško postajo in nazaj, večkrat pa tudi domov. Leta 1935 so za prevoz blaga in ljudi kupili avto. Ko se je začela druga svetovna vojna, so avto zakopali v seno, da jim ga Nemci ne bi vzeli. Po koncu vojne so ga iz sena odkopali, a ga vseeno niso mogli obdržati, saj jim ga je vzela nova oblast. V zameno so dobili zemljišče pod gostilno, kjer so si pozneje sezidali novo hišo.

Stanko Mulej se je leta 1929 poročil z Marijo Lenič, ki je bila »kelnarca« v Kazini na Jesenicah. Imela sta hčerki Stano in Marico. V gostilni se je še vedno dobro jedlo in pilo, saj je Stanko v kleti uredil manjšo klavnico

Pred Mulejevo gostilno (peti z desne je gostilničar Stanko) okoli leta 1938, last M. Olip

Družina Mulej s pomočniki po letu 1945, last M. Olip

Stanko Mulej pelje svojo družino na Brezje, last M. Olip

in mesarijo. Ob nedeljah so po maši hodili na kosilo s Koroške Bele, Javornika in celo z Jesenic. V salonu, kjer se je plesalo, so imeli gramofon. Zvečer ob koncih tedna so za ples igrali največkrat Joštanov ata iz Most na »frajtonarco«, Ciril Zupančič na citre in njegov brat Viktor na kitaro. Za pomoč v strežbi je iz Dolenjske prišla Elica (nečakinja Marije Lenič), pomagale pa so še pridne »kelnarce«, ki so bile takrat pri roki. V času velikega obiska so pomagali tudi stalni gostje (gospa Gabron). V Mulejevo gostilno je rad zahajal tudi Čopov Joža, vedno s šopkom planinskih rož, ki jih je mala Marica nosila k staremu lesenemu križu na začetku vasi.

Pred drugo svetovno vojno so se veselice kar vrstile. Samo gasilci s Koroške Bele so imeli štiri veselice na leto. Prvo so organizirali za pusta v sokolskem ali kulturnem domu. Drugo so imeli ob kresu, ko jim je navadno kak gostilničar odstopil celo gostilno. Tretjo so organizirali v času sejma, to je bilo na prvo nedeljo po velikem šmarnu, navadno v gostilni Pri Orehenku, četrto pred Miklavžem, pa naslednjo spet v domačem sokolskem ali kulturnem domu.

Med vojno je v Mulejevi gostilni večkrat vladal strah, saj so v salonu pili Nemci, v kleti pa partizani. Na Potokih je bila proga večkrat minirana. Nekoč, ko so imeli pred gostilno postrojeno celo družino, je od soseda pritekla Stankova mama Julijana. Kot deklice se je izučila v gospodinjski šoli na Koroškem in v tekoči nemščini prestrašeno zatrjevala, da nihče ne bi pred svojo hišo »šprengal«

proge. Presenečene vojake je njena nemščina odvrnila od zle namere. Tako je mama Julijana rešila družino pred najhujšim.

Po vojni, ko so jim odvzeli avto, so za nabavo in prevoz gostov spet uporabljali voz s konjsko vprego. V nadstropju gostilne so opremili celo sobe za prenočišča. Dovoljenja za veselice pa niso dobili vedno. Pojavili so se novi gostje, motoristi. Ti so se za razne izlete zbirali pred gostilno. Ko so se nekoč odpravili na dirke v Opatijo, so s seboj povabili in odpeljali tudi Mulejevo Marico.

V gostilni Mulej so večkrat igrali tudi Jožovci, kot so na začetku pravili Avsenikom. Dogajalo se je, da so se ponoči vračali z igranja v Avstriji in zahtevali, da jim vlak ustavi na Potokih. Tam so zbudili gostilničarja, da jim je postregel s hrano. Nato so sredi noči pred gostilno zaigrali. Plesali so po cesti in zbudili celo vas. V gostilni so se Jožovci večkrat ustavili predvsem zato, ker je Koširjev France rad pogledal za Marico. Njen oče jim je celo posodil nekaj kosov narodne noše. Mama pa je bila proti tej zvezi, saj je za muzikante veljalo, da razveseljujejo predvsem druge, medtem ko njihove žene čakajo doma. Marica se je še pred odhodom Koširja na služenje vojaškega roka zagledala v fanta, ko se je nekoč tako kot ona s sankami spuščal od Valvazorja proti Završnici in se kaj kmalu z njim tudi poročila.

Zaradi omenjenega je nastala tudi Avsenikova pesem Pri ljubci na Potokih. Predvajali so jo celo na celovškem radiu. Izdali pa je niso na nobeni Avsenikovi plošči. Šele leta 2006 so jo začeli igrati nekateri drugi ansambli.

Mulejeve gostilne pa ni prevzela nobena od hčera, zato so jo leta 1958 zaprli.

*Mulejeva gostilna
okoli leta 1955,
last M. Olip*